

SKUPŠTINA CRNE GORE

POSLANICKI KLUB

Predsjedniku
Ivanu Brajoviću

CRNA GORA SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO:	12. 05. 20. 20. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	06-1/19-1/16
VEZA:	
EPA:	864 XXVI
SKRAĆENICA:	PRILOG:

81000 Podgorica
Bulevar Sv. Petra Cetinjskog 10

tel: 020/ 242 161
faks: 020/ 247 572

e-mail: klub.dps@skupština.me

Broj: _____

Datum, _____

Na osnovu člana 148 Poslovnika Skupštine Crne Gore na **Predlog zakona o
privrednim društvima**, podnosimo sljedeće amandmane:

Amandman I

U članu 1 stav 1 poslije riječi: „osnivanje, registracija,“, dodaje se riječ:
„upravljanje,“.

Obrazloženje:

Odredbom člana 1 Zakona o privrednim društvima, propisano je da Zakon uređuje osnivanje, registraciju, restrukturiranje, prestanak i druga pitanja od značaja za rad privrednih društava, preduzetnika i dijela stranog društva, a ovim amandmanom dodaje i upravljanje kako je to i uobičajeno za savremene kompanijske zakone.

Amandman II

U članu 4 stav 1 riječi: „kojima se trguje na organizovanom tržištu kapitala u Crnoj Gori ili inostranstvu“ zamjenjuju se riječima: „koji su uključeni u trgovanje na regulisanom tržištu u Crnoj Gori ili inostranstvu, na zahtjev emitenta“.

Obrazloženje:

U smislu navedene zakonske odredbe, kada se ista dovede u vezu sa odredbama Zakona o tržištu kapitala (član 2), koji ne poznaje pojam „organizovanog tržišta“, ali poznaje pojam „regulisanog tržišta“, potrebno je obezbijediti ne samo terminološku, već i pojamovnu usklađenost instituta organizovanog i regulisanog tržišta kako bi se obezbijedila mogućnost primjene navedenih odredbi zakona.

Zakon o tržištu kapitala pravi razliku između regulisanog tržišta (berzansko i slobodno) i MTP ME, pa bi uskladjivanje poslovanja moralo da podrazumijeva da ona društva čije su hartije od vrijednosti ili finansijski instrumenti listirani na MTP ME nijesu javna i nemaju obaveze koje Predlog Zakona o privrednim društvima veže za javna akcionarska društva. Tako da samo ona društva kojima se trguje na regulisanom tržištu kapitala u Crnoj Gori ili inostranstvu, na zahtjev emitenta, su društva od javnog interesa.

Amandman III

U članu 13 stav 3 riječi: „s tim da se mjesna nadležnost suda za treća lica može odrediti i prema mjestu uprave privrednog društva, odnosno mjestu trajnog obavljanja djelatnosti“ zamjenjuju se riječima: „s tim da treća lica protiv društva mogu zasnovati nadležnost suda i prema mjestu u kojem se nalazi uprava privrednog društva ili mjestu u kojem privredno društvo trajno obavlja svoju djelatnost“

Obrazloženje:

Sjedište je definisano kao jedinstveno i mjesto u Crnoj Gori u kojem se nalazi uprava društva ili mjesto u kojem društvo trajno obavlja svoju djelatnost, koje je kao takvo utvrđeno osnivačkim aktom ili statutom društva i registrovano u CRPS, u skladu sa ovim zakonom. Na ovaj način se omogućava da treća lica protiv društva mogu zasnovati nadležnost suda i prema mjestu u kojem se

nalazi uprava privrednog društva ili mjestu u kojem privredno društvo trajno obavlja svoju djelatnost i omogućava veću pravnu mogućnost za treća lica.

Amandman IV

U članu 155 poslije stava 5 dodaje se novi stav, koji glasi:

„Akcionarska društva koja naknadno steknu status javnog akcionarskog društva dužna su da usklade broj i sastav članova odbora direktora, odnosno nadzornog odbora sa odredbama iz stava 2 i 4 ovog člana, u roku od tri mjeseca od dana kada su njihove hartije od vrijednosti ili drugi finansijski instrumenti uključeni u trgovanje na regulisanom tržištu.“

Obrazloženje:

Članom 155 uređena su osnovna pitanja sastava i broja članova odbora direktora, kao ključnog organa upravljanja društvom kod jednodomnog sistema upravljanja. Propisano je da odbor direktora ima najmanje tri člana, osim odbor direktora društva od javnog interesa, koji ima najmanje pet članova, kao i da se broj članova odbora direktora utvrđuje statutom društva i da mora biti neparan. Na ovaj način daje se primjeren rok da akcionarska društva, koja naknadno steknu status javnog akcionarskog društva, usklade broj i sastav članova odbora direktora, odnosno nadzornog odbora sa odredbama iz stava 2 i 4 ovog člana.

Amandman V

U članu 171 stav 3 mijenja se i glasi „Ostavka iz stava 2 ovog člana proizvodi pravno dejstvo danom imenovanja novog člana odbora direktora“.

Član 171 stav 5 mijenja se i glasi:

„Ako se odlukom o razrješenju iz stava 4 ovog člana prekida mandat članu odbora direktora bez posebnog razloga za razrješenje utvrđenog statutom, to lice stiče pravo na isplatu otpremnine u skladu ugovorom zaključenim sa društvom.“

Obrazloženje:

Članom 171 Predloga Zakona o privrednim društvima propisano je da mandat članova Odbora direktora prestaje podnošenjem ostavke (stav 1, tačka 1) ili kad član odbora direktora prestane da ispunjava uslove za članstvo iz člana 157 zakona (stav 1, tačka 2), a nezavisnom direktoru prestaje mandat prestankom ispunjavanja uslova iz člana 156 zakona.

Kako ostavka prozivodi dejstvo danom podnošenja, a mandat prestaje nezavisnom direktoru danom prestanka ispunjavanja uslova, postavlja se pitanje što je sa mandatom ostalih članova odbora direktora. Predlogom Zakona se propisuje da se novi odbor mora izabrati u roku od 60 dana od dana registracije prestanka članstva, ali se ne reguliše na koji način funkcioniše odbor u međuvremenu, kako se odlučuje, koji su zahtjevi kvoruma i većine za punovažno i pravno valjano odlučivanje odbora u tom slučaju.

Dodatno, ako nezavisno od volje vlasnika društva, ne bude izabran novi odbor direktora (zbog recimo činjenice da imamo više kandidata sa jednakim brojem članova) onda se može desiti da se u roku od 60 dana ne mogu održati dvije skupštine akcionara radi imenovanja novog odbora, a pri tome postojeći odbor ne može punovažno odlučivati.

Posebno, navedenom odredbom se omogućava da odbor direktora ne može da odlučuje jer broj članova odbora direktora postaje paran, a glasovi se podijele u jednakoj srazmjeri (npr. 2:2).

Stavom 7 ovog člana je propisano da u slučaju prestanka članstva u odboru direktora u jednom od slučajeva iz stava 1 ovog člana (npr. ostavkom), bira se novi odbor direktora u roku od 60 dana od dana registracije prestanka članstva

u odboru direktora. Dakle, ostavkom prestaje mandat člana koji je podnio ostavku i to odmah, a ostavka tog jednog člana povlači prestanak mandata svih ostalih članova naknadno. U tom slučaju, potrebno je ujednačiti dan prestanka mandata svih članova odbora direktora kako bi se obezbijedio kontinuitet upravljanja u društvu.

Postojećim članom 171 stav 5 predloga Zakona propisano je da, ako se odlukom o razrješenju iz stava 4 ovog člana prekida radni odnos, to lice stiže pravo na isplatu otpremnine u skladu sa propisima o radu, ako ugovorom nije drugačije određeno. S obzirom da je ovo pitanje regulisano Zakonom o radu, ne postoji razlog da se ovo pitanje posebno reguliše ovim zakonom za članove odbora direktora. Takođe, pravo na otpremninu se priznaje i ako je članu odbora direktora prestao mandat iz nekog razloga utvrđenog zakonom tj. i u slučaju skrivljenog razrješenja.

Dodatno, ne postoji razlog da se po pitanju prava na otpremninu pravi razlika između direktora koji su angažovani po osnovu ugovora o radu (koji imaju pravo na otpremninu) i onih koji su angažovani po osnovu menadžerskog ugovora (koji argumentum a contrario ne bi imali pravo na otpremninu jer im prestaje mandat, ali nemaju pravo na otpremninu jer nijesu u radnom odnosu u društvu.

Amandmanom se omogućava isplata otpremnine u skladu sa odredbama ugovora zaključenog sa društvom, i time obezbjeđuje jednakost članova odbora direktora koji imaju pravo na otpremninu samo u slučaju da ne postoji razlog za razrješenje.

Amandman VI

Član 203 stav 3 brisati.

Obrazloženje

Članom 203 stav 3 Predloga Zakona o privrednim društvima propisano je da sve akcije iste klase moraju imati istu nominalnu vrijednost.

Navršeno ograničenje otežava poželjno prikupljanje sredstava putem primarne emisije u uslovima ekonomske krize i dovodi do utvrđivanja zakonom ekonomskih uslova za emisiju akcija, a što ne odgovara zahtjevima tržišne privrede.

Naime, u uslovima kada je emitentu, privrednom društvu, potrebno da prikupi sredstva putem primarne emisije, emitent treba da bude u prilici da ekonomske uslove tj. cijenu akcije utvrđuje prema ekonomskim prilikama u vrijeme emisije, a ne prema ekonomskim prilikama koje su važile mnogo godina unazad prilikom ranijih emisija.

Na taj način se omogućava da novi akcionari, novi investitori, uđu u društvo pod uslovima koji nijesu utvrđeni zakonom, već od samih vlasnika akcionara koji su vlasnici postojećih akcija i koji sami donose odluku o emisiji akcija i utvrđuju uslove za tu emisiju.

Oni treba da budu u mogućnosti da emituju akcije iste klase - dakle koje daju ista prava, po uslovima koje diktira tržište, a ne zakon. Prisiljavati društvo da tim akcijama dodjeljuje posebna prava time što bi morale biti različite klase, ima za posljedicu vještačko, fasadno emitovanje različitih klasa, koje imaju ista prava.

Amandman VII

U članu 297 stav 5 riječi: „od dana donošenja rješenja Komisije za tržište kapitala kojom se utvrđuje uspješnost emisije“ zamjenjuju se riječima: „od dana kada su njihove hartije od vrijednosti ili drugi finansijski instrumenti uključeni u trgovanje na regulisanom tržištu“

Obrazloženje:

Izmjene u stavu 5 člana 297 su potrebne iz razloga što društva sa ograničenom odgovornošću ne emituju akcije, već druge finansijske instrumente, kod kojih se

ne utvrđuje uspješnost emisije, već se samo odobrava uvrštenje tih instrumenata na regulisano tržište. Npr. Komisija ne utvrđuje uspješnost emisije obveznica bilo kojeg emitenta, a emisijom ovih hartija od vrijednosti emitent potpada pod pojam „javnog društva sa ograničenom odgovornošću“ iz člana 4 Predloga Zakona.

Amandman VIII

U članu 306 riječ: „djelatnost“ briše se iz naslova člana.

Obrazloženje:

U članu 306 se uređuje promjena oblika društva sa ograničenom odgovornošću pa je riječ djelatnost u naslovu pogrešna i može dovesti do zabune.

Amandman IX

Član 329 stav 6 mijenja se i glasi:

„Akcionarska društva u kojima su na dan stupanja na snagu ovog zakona postojale obične akcije različite nominalne vrijednosti, dužna su da izvrše homogenizaciju akcija radi ujednačavanja nominalne vrijednosti, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, na način da se održi proporcionalno učešće u ukupnom broju akcija“.

Član 329 stav 7 briše se.

Obrazloženje:

Članom 329 stav 6 Zakona o pivrednim društvima propisano je da akcionarska društva u kojima su na dan stupanja na snagu ovog zakona postojale obične akcije različite nominalne vrijednosti, dužna su da izvrše usitnjavanje običnih akcija veće nominalne vrijednosti na obične akcije sa najmanjom nominalnom

vrijednošću u društvu, u roku godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, a stavom 7 ovog člana da se ova odredba primjenjuje i na druge klase akcija.

Ovakvo propisivanje je problematično sa pitanja ustavnosti i dovodi do ugrožavanja stečenih prava akcionara. Naime, ako je akcionarsko društvo emitovalo npr. obične akcije nejednake nominalne vrijednosti, to je emisija označavala volju tog akcionarskog društva koja je izražena na skupštini akcionarskog društva i verifikovana u Registru emitenata kod Komisije za tržište kapitala i CRPS-u.

U tom smislu, emitovanje akcija koje pripadaju istoj klasi, a različite su nominalne vrijednosti, jasno govori o tome koliko je glasačkih prava stekao vlasnik novoemitovanih akcija i kakvo je njegovo učešće u ukupnom procentualnom broju akcija i time stečena prava glasa na skupštini akcionara.

Odredbom člana 329 stav 6 Predloga Zakona ugrožavaju se stečena prava akcionara akcija niže nominalne vrijednosti, budući da se uvećava broj akcija veće nominalne vrijednosti njihovim usitnjavanjem, a time i povećava broj glasačkih prava po akciji i ukupno procentualno učešće u glasačkim pravima (za 1 akciju koja je davala 1 glas društvo stiže npr. 5 novih koja daju pravo isto na jedan glas, tj. 5 glasova).

Npr. ako su dva akcionara osnovala akcionarsko društvo i emitovala 100 akcija tj. svakom po 50 akcija nominalne vrijednosti 1 euro, to znači da bi svaki imao po 50 akcija, vrijednosti 50 eura, tj. 50 % ukupnog broja akcija sa pravom glasa. Međutim, ako su odlučili da dokapitalizuju društvo za 100 eura, na način da emituju 500 akcija po 0,2 eura prije stupanja na snagu ovog zakona, to znači da bi onaj ko je kupio te akcije (npr. jedan od postojećih akcionara) imao u ukupnoj količini od 600 akcija 550 akcija, tj. 91,6% prava glasa, a drugi akcionar bi imao 50 akcija od 600 tj. oko 8,4% akcija. Propisivanjem da se akcije u ovom primjeru ustine, kako je predviđeno članom 329, stav 6, Zakona dolazimo do situacije da se postojeće akcije od po 1 euro mijenjaju sa po 5 novih akcija, tj. 100 akcija nominalne vrijednosti 1 euro mijenja sa 500 akcija nominalne vrijednosti 0,2 eura, a to znači da će u ukupnoj strukturi većinski akcionar imati 750 akcija ili 75% glasačkih prava, umjesto postojećih 91,6% glasačkih prava.

Ovim se ugrožava sami temelj korporativnog odlučivanja i stečena prava koja akcionari imaju i koja su stekli po osnovu pravosnažnih odluka skupštine akcionara i pravosnažnih odluka nadležnih državnih organa.

Jedino moguće rješenje jeste da se izvrši zamjena akcija iste klase i iste vrste na način da se one homogenizuju, tj. svedu na istu nominalnu vrijednost ako tako odluči skupština akcionara i to na način da se održi postojeće proporcionalno učešće u pravu glasa akcionara.

Samo na ovaj način se može zadovoljiti princip da se prema svim akcionarima postupa jednako u jednakim okolnostima što je zahtjev propisan i članom 121 stav 2 predloga Zakona, kao i princip propisan članom 30 stav 2 važećeg Zakona o privrednim društvima.

Usitnjavanje akcija različitih klasa, koje je propisano članom 329 stav 7 postojećeg zakona je posebno problematično i neustavno jer su klase akcija formirane tako da daju različita prava s obzirom da imaju različitu nominalnu vrijednost.

Amandman X

U članu 330 stav 1 mijenja se i glasi:

„Postupci registracije i restrukturiranja privrednih društava koji su započeti sazivanjem nadležnog organa društva prije stupanja na snagu ovog zakona, okončaće se po zakonu koji je bio na snazi u vrijeme pokretanja postupka.“

Poslije stava 1 dodaje se novi stav 2 koji glasi:

„Postupci smanjenja ili povećanja kapitala i emisije akcija započeti sazivanjem skupštine akcionara akcionarskog društva i postupci emisije akcija po aktima o osnivačkoj emisiji akcija evidentiraju se i odobravaju u skladu sa odredbama zakona kojima se reguliše poslovanje privrednih društava važećim u vrijeme sazivanja skupštine sa predlogom navedenih odluka.“

Obrazloženje:

Predlogom Zakona o privrednim društvima propisano je da se postupci registracije i restrukturiranja privrednih društava koji su započeti prije stupanja na snagu ovog zakona, okončaju po zakonu koji je bio na snazi u vrijeme pokretanja postupka. Potrebno je zakonom definisati kada je postupak započet, a to je trenutak donošenja odluke nadležnog korporativnog organa, a ne trenutak podnošenje zahtjeva za sprovođenje nastale promjene. U tom smislu, ako bi ovo pitanje bilo nedefinisano, ne bi se mogle sprovesti valjano i punovažno donijete odluke nadležnih organa prije stupanja na snagu ovog zakona.

Takođe, ostalo je nedefinisano na koji način se evidentiraju osnivačke emisije akcija po odlukama o osnivanju koje su donijete prije stupanja na snagu novog Zakona o privrednim društvima i kako se evidentiraju emisije akcija i smanjenja kapitala po odlukama koje su donijete prije stupanja na snagu zakona.

Kako bi se obezbijedilo sprovođenje odluka koje su donijete od strane ovlašćenih organa društva u skladu sa postojećim zakonom, potrebno je isto definisati prelaznim odredbama.

Amandman XI

Član 127 stav 3 mijenja se i glasi:

"Po zahtjevu akcionara iz stava 1 ovog člana, Društvo je dužno da obračuna iznos prosječne tržišne cijene koje su akcije društva imale u posljednjih šest mjeseci prije dana kada je donijeta odluka na skupštini akcionara i iznos srazmjernog dijela neto vrijednosti imovine društva na dan kada je skupština akcionara donijela odluku i da akcionaru isplati veću od te dvije vrijednosti"

U članu 127 poslije stava 6 dodaje se i novstav 7 koji glasi:

„Društvo je dužno da akcionarima iz stava 6 ovog člana isplati dosuđenu vrijednost po presudi iz stava 5 ovog člana ili razliku od ranije isplaćene do dosuđene vrijednosti, u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude“.

Obrazloženje:

Članom 127 stav 5 Predloga Zakona propisano je da odluka suda iz stava 5 ovog člana odnosi se i na druge akcionare koji su u roku iz stava 2 ovog člana podnijeli zahtjev za otkup akcija, ako je dosuđena vrijednost veća od vrijednosti koju im je društvo uplatilo. Međutim, kako presuda suda djeluje samo inter partes, potrebno je zakonom definisati tačno kako se vrši i u kojem roku postoji obaveza društva da izvrši isplatu.

Član 127 Zakona o privrednim društvima propisano je pravo nesaglasnih akcionara na isplatu po prosječnoj tržišnoj cijeni koje su akcije društva imale u posljednjih šest mjeseci prije dana kada je donijeta odluka na skupštini akcionara ili u visini srazmjernog dijela neto vrijednosti imovine društva na dan kada je skupština akcionara donijela odluku, ako je akcionar na skupštini glasao protiv odluke o nekim fundamentalnim transakcijama u kompaniji.

Međutim, kako su prosječna tržišna cijena i neto cijena po akciji zakonom ostavljene kao alternativne, a nije definisano na kojoj strani je izbor između ove dvije cijene, to je potrebno precizno definisati na kojoj strani je izbor – na emitentu ili na akcionaru, kako se u sudskoj praksi.

POSLANICI
Petar Ivanović
Petar Ivanović
Jovanka Laličić
Jovanka Laličić